

dolžnost in pobiti isti dan s svojimi sobraty v naše prijazno gorenjsko mesto Skofjo Loko. Ravnotako se nadejamo, da se bodo tega redkega slavlja udeležile tudi vse ostale naše sokoške župe in društva ter da pošljejo v čim največjem številu svoje krepke sokolske čete k našim čilim Gorenjcem! Na našem lepem Gorenjskem dobi vsakdo zavedno in gostoljubno slovensko ljudstvo, ki je še posebno ponosno na svoje krasno se razvijajoče Sokolstvo. Na tem izletu se bodo izvajale proste in orodne vaje in vršile tekme, kakor je o tem poročal zadnji Vestnik Gorenjske Župe. Za zdaj le opozarjamo na ta zlet in razvitje prapora mladega, a čvrstega škofjeloškega Sokola in prosimo vsa naša narodna društva, da se pri svojih prireditvah ozirajo na dan 9. julija.

Štajerske vesti.

—š— Iz štaj. dež. šol. sveta. Štaj. dež. šol. svet je v svoji seji dne 9. t. m. dovolil delitev šestrazredne mešane ljudske šole v Studenci v petrazredno deško in petrazredno dekleško ljudsko šolo. Ljudska šola v Novi cerkvi pri Vojniku se razširi iz trirazrednice v štirirazrednico. Definitivno so namrečeni: na ljudski šoli v Jarenini def. učit. Jože Čonč; v Kapelah prov. učit. Jože Jerše, v Jurklostru prov. učitelj Andrej Gostiša, pri Sv. Marjeti poleg Rimskih toplic prov. učitelj Karel Drofenik, v Kamnici pri Mariboru prov. učitelj Milka Wach in Pavla Bazelj, v Ljubnem Viktorija Zöhrer, v Petrovčah Marija Confidenti. Za okr. pomožnega učitelja v slovenjegraškem polit. okraju je imenovan prov. učitelj v Mariji Pušavi Andrej Leskovšek.

—š— Štajerska kmetijska družba ima dne 29. in 30. marca svoj občni zbor v Gradcu. Mariborska "Straža" se zavzema za to, da bi dobil v družbinem odboru tudi ravnatelj kmetijske šole v St. Jurju, g. I. Belle, viril-n glas, kakor ga imajo njegovi nemški tovariši. Pridružujemo se temu mnenju in izrekamo željo, da bi se zastopniki spodnještajerskih podružnic, ki so večinoma v naprednih rokah, prav mnogoštevilno udeležili obnega zbora. Zaradi napetih razmer v deželni zboru utegne priti na njem do prav burnih prizorov.

—š— Disciplinarni senat za štaj. ljudskošolsko učiteljstvo je sestavljen takole: C. kr. namestnik Manfred grof Olary-Aldringen, predsednik; c. kr. namest. podpredsednik baron Hammer-Purgstall, predsednik namestnik. — Člani pa so: Manger vitez pl. Kirchsberg, c. kr. nam. svetovalec in član dež. šol. sveta; njega namestnik vitez pl. R. Altmann, namestniški tajnik; deželni odbornik odvetnik dr. Leopold Link; njega namestnik državni poslanec profesor dr. P. Hofmann pl. Wellenhof; c. kr. dež. šol. nadzornik dr. K. Tumlirz in P. Koučnik; cesarski svetnik, meščanske šole ravnatelj v p. Hans Trunk; njega namestnik gimnazijski ravnatelj J. Glovacki v Mariboru; meščanske šole ravnatelj v Gradcu Fr. Karvan; njega namestnik učitelj v Gradcu Al. Kasper. — Vidi se, kako upoštevajo na Štajerskem slovenske dele dežele! Slovenca ni v tem disciplinarnem senatu — nobenega!

—š— Učence sprejme trgovec M. Bertliss v Žetalah pri Rogatecu. Glej inserat!

Goriške vesti.

—g— Šola v Sedlu je zaprta, ker so se med šolsko mladino pojavile ošpice, ali kakor ljudstvo pravi maruskije.

—g— Novo šolsko poslopje v Biljani. V Biljani v zapadnih Brdih zgradijo novo šolsko poslopje, za katero je proračunjeno stroškov K 21.257-79. Razpisan je natečaj do 31. t. m. Potem odda gradiščanski okrajni šolski svet zgradbo ponudniku, katerega ponudba bo baš ugajala. Vadija mora vložiti ponudnik K 1063. — Gradiščanski okrajni šolski svet razglaš natečaj samo v laškem jeziku v uradnem listu. Zahtevamo, da uraduje za Slovence slovensko!

—g— Pismeni zrelostni izpiti na goriškem ženskem učiteljskem se prično dne 2. maja. — Usposobljenostni izpiti za ljudske in meščanske šole se prično pa dne 8. maja ob 8. uri dopoldne. Pravilno opremljene prošnje se imajo vložiti predpisanim potom do dne 15. aprila pri ravnateljstvu c. kr. izpraševalne komisije za obče ljudske in meščanske šole v Gorici. Preizkušnje za učiteljice ženskih ročnih del in za vrtnarice bodo neposredno za tem izpitom. Prošnje je vložiti do 15. aprila pri ravnateljstvu c. kr. ženskega učiteljskega v Gorici.

—g— Iz Tolmina poročajo: Prijatelji naše učee se mladine so priredili v nedeljo, dne 12. t. m., zabaven večer v korist "Dijaški kuhinji" v Gorici. Obširni salon g. župana je bil napolnjen do zadnjega kota. Vrele pevke, kakor tudi domači naš kvarter gospodov violonistov — vsi so častno rešili svoje naloge. Gmotni uspeh prireditve pa nas je kar presepetil: Dijaška kuhinja dobi 207 K 60 vin. Mnogi gospodje so vstopnino preplačali, drugi so poslali znatne vsote, ker se niso mogli udeležiti. Srčna hvala vsem!

Priporočajte in širite naš list!

Istrske vesti.

—i— Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda za Istro je razposlalo na podružnice pismo nastopne vsebine: Blizu se čas družbine glavne skupščine, na kateri bomo polagali točen račun o delu naših podružnic v minoletem letu. Neobhodno potrebno je torej, da najdalje v roku 15 dni nabereite članarino med člani tamošnje podružnice, da skličeite zborovanje, na katerem bo med drugim izvoliti odposlanca na glavno družbino skupščino. Prosimo Vas, da nam takoj po zborovanju tamošnje podružnice dopošljete izpolnjeno poročilo in iztirjani denar. — Priporočamo Vam, da članom podružnice pojasnite namen naše družbe, ki je danes našemu narodu še potrebnejša, nego se je to mislilo poprej. Ona je takorekoč edina naša močna organizacija, ki jo moremo postavljati proti tujski samovolji. V naši družbi je urejena naša moč, ki je ne sme nihče kršiti. To občutijo dobro naši tujinci; zato jih nemalo boli vsak napredek naše družbe, dočim bi bilo v njihova največja radost, ko bi to družbo videli oslajeno in zapuščeno od naroda. — Tega veselja jim ne smemo privoščiti ker bi s tem storili zločin proti lastnemu narodu. Hrvat (Slovenec), ki pozablja dolžnosti, ki ga vežejo nasproti družbi, ni vreden imena, ki ga nosi. Podružnica, ki zanemarija svoje dolžnosti nasproti družbi, naj se briše. In izbriše se na največjo sramoto njih, ki so zakrivilili njen razpad. Toliko prosimo, da pojasnite zborovalcem, da jih tako v podbudite k čim vestnejemu izpolnjevanju svojih dolžnosti. Ravnateljstvo družbe sv. Cirila in Metoda se nadeja, da se temu pozivu odzovejo vse naše podružnice, pa tudi one, ki so dosedaj ostajale gluhe za vse naše prošnje in pozive.

Splošni vestnik.

Ali smo že res tako daleč? Mlad učitelj-abiturient prosí za izpraznjeno učiteljsko mesto ter gre poizvedovat k c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku, ali bo dobil dotično službo. Nadzornik: "Ne vem, ne vem, gosp. dekan se potegujejo za neko mlado učiteljico. Pojdite jih prositi, saj so zdaj tu v Ljubljani, ker je zasedanje deželne zbornice." Učitelj gre in pove dekanu vse, kar mu je naročil gosp. nadzornik. Gosp. dekan posluša mladega učitelja, vzame vizitko, napiše nekaj nanjo ter jo da učitelju z naročilom, naj nese to pisemce gosp. nadzorniku. Učitelj stori to. Nadzornik prebere pisemce in reče: "Vi dobite službo!"

Epohalna iznajdba Čeha. Iz Darmstadta poročajo, da so se na tamošnji radiotelefonni poizkuševalni postaji na darmstadtski tehniški visoki šoli vršili poizkusi z aparatom, ki ga je iznašel Čeh-Pražan. Ta aparat namreč zvezo vlovitve brezžičnih brzojav potemtretjih postaj. Po izjavi merodajnih strokovnjakov pomenja ta naprava izredni napredek na polju brezžičnega brzojavanja.

Cenik urarja in trgovca M. Krapeša, ki ga je natisnila naša "Učit. tiskarna", je izšel. Tisti, ki ga žele dobiti, naj se obrnejo z dopisnico direktno na g. M. Krapeša, urarja in trgovca v Ljubljani, Jurčičev trg, ki ga pošlje vsakemu gratis in franko.

Tovarišem-sadjerejem v zabavo. Da ustrezem želji oddaljenega tovariša, povežem 10 cepičev, dolgih okrog 60 cm, obesim k tem cepičem natančen naslov z znamko 10 h in z napisom: Vzorec brez vrednosti. Za nadaljno odposiljatev pošljem vse to po nekem učencu na našo pošto. Tu se pošiljatev sprejme brez najmanjše opazke. Drugi dan pa, ko že premišljujem, kako se veseli moj tovariš lepo zrasčeni enoletnih poganjk, mi pošlje naša c. kr. poštarija po drugem šolarju, dasi imamo poštnega sela, vso odposiljatev nazaj z listkom papirja, kjer se bere: Mustersendungen dürfen die Länge von 30 Centimetern nicht überschreiten. X. Y. Ravno pa imam pot v drug od tukaj oddaljen kraj. Mislim si, izkusi svojo srečo na tem c. kr. poštnem uradu. Tu sem prinesem odposiljatev osebno, vprašam sam, če je odposiljatev dovoljna, vprašam, če jo sprejmo. Odgovor: Vse prav! In tovariš mi piše: Cepiče prejel — hvala! — Preden zvečer zaspi, pošlém izmed najvažnejših določil mesto, kjer je med drugim tiskano, da poizkušnje blaga, ki se pošiljajo po pošti, ne smejo presegati 30 cm v dolgoti, 20 cm v širokosti in 10 cm v visokosti. Katera izmed teh dveh pošt ima v mojem slučaju prav? — To si, dragi bratec, odgovori sam!

Koze v Ljubljani. Kakor je znano iz dnevnikov, pojavile so se v ljubljanski okolici koze. En bolnik je umrl, pet pa se jih še nahaja v bolnišnici za silo. Bolezen je izbruhnila v ljubljanski predilnici in zdravniki se zelo boje, da z imenovanimi slučajji epidemija še ni končana. V mestu samem pa nastopajo ošpice in škrlatica. Koliko žalostnih slučajev bi se dalo preprečiti, če bi prizadeti krogi občinstva takoj izolirali vsakega sumljivega bolnika. Z ozirom na to znova toplo priporočamo plakati "Nalezljive otroške bolezni v sliki in besedi", ki ga je po docentu dr. Trumppu priredil mestni zdravnik dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški. Plakat nam v izbornih slikah in poljudnem opisu predločuje vse nalezljive bolezni, tudi koze, ki jih je sedaj posebno važno razločevati od noric. Pri tem pa za vsako bolezen navaja varnostne naprave in veljajoče kontumačne predpise. V oficijelnem

organu avstr. uradnih zdravnikov "Der Amtsarzt" pravi dr. Schaffran: "Plakat je pred vsem uporaben za šole vseh vrst. Osebito bi se moral v korist učiteljem nahajati v vsaki konferenčni sobi, a tudi pri poduku higijene na učiteljskih bo dobro služil, ker se karakteristična slika mnogo bolj uglobi v spomin, kakor pa še tako dober popis. Želimo, da se kar najbolj razširi ta pripomoček, ki pojasnjuje občinstvu najvažnejše in najpogostejše nalezljive bolezni." Vsem šolskim vodstvom torej še enkrat toplo priporočamo, da si za šole nabavijo ta plakat. Če izbruhne kaka nevarna nalezljiva bolezen, more le hitra izolacija bolnika kaj izdati in v tem oziru ima učitelj važno in odgovornost polno nalogo, čeprav bode seveda v vsakem slučaju obvestil zdravstveno oblast. Pa tudi vsi drugi prizadeti krogi naj si nabavijo plakat, osebito različna izobraževalna društva, kajti izvrstno vspele slike ne bodo le ljudstvu zarisale v spomin, kako izgleda ta ali ona nalezljiva bolezen, temveč ga bodo vedno spominjale tudi potrebnih varnostnih naprav. — Plakat, ki ga je tiskala "Učiteljska tiskarna", dobiti je po vsek knjigotračicah. Cena v trobarvnem tisku na lepem 4 K.

Glasbena Matica je priredila 19. t. m. zopet lep koncert, pri katerem sta se posebno odlikovala učitelj-skladatelj Emil Adamič in učitelj sin Ivan Trost. Tudi v pevskem zboru je veliko učiteljev, učiteljic, učiteljskih in učiteljskih. Lahko trdimo, da je učiteljstvo stebler pveskega zbora Glasbene Matic; zato bi nas veselilo, če bi ta zavod naročeval svoje potrebe pri Učiteljski tiskarni.

Ravnanje z nevelikovanimi vlogami strank. Finančno ministrstvo je pri nekem posebnem slučaju opozorilo na § 81. pristojbinskega zakona, v katerem je uravnavno pristojbinsko postopanje nevelikovanih vlog v izvensodnih zadevah. V smislu teh določb je od kolku podvrženih, toda brez kolka vložnih vlog le takrat plačati kolek, ako se je o vlogi uradno razpravljalo ali o nji vložitelj dostavila rešitev. Sicer pa velja pravilo, da se vloga, ako jo je stranka osebno izročila, takoj tej vrne, v slučaju pa, da stranka ni osebno predložila vloge, se ne vzame niti kolka niti ne kaznuje, ampak nastopi škodljiva posledica, da se o vlogi uradno sploh ne obravnava, temveč se jo priloži k aktom. Opozarjamo torej na take škodljive posledice in priporočamo strankam, da se poprej vselej pri poučenih osebi informirajo, katera vloga je kolku podvržena in katera ne.

Slovensko Planinsko društvo opozarja na razstavo planinskih in krajskih slik, ki jo priredi tekom meseca aprila t. l. Zaradi tega prosí, da se dopošljejo slike na razstavo na naslov odbornika Oskarja Skuška v Ljubljani, Knafova ulica 7, ali pa vsaj do 1. aprila naznani število in velikost slik, namenjenih razstavi. Društvo si pridrži pravico, razstavljene slike priobčiti v "Planinskem Vestniku". Zaradi tega se mora dati društvu po en posnetek. Odbor vabi na veliko udeležbo.

Stoletnica rojstva pok. ljubljanskega škofa Ivana Zlatoustga Pogačarja (1872—1883) je letos. Kakšnih nazorov je bil ta odlični cerkveni vladika, svedoči njegov izrek: "Politika ne spada na prižnico. Politika se vedno izpreminja, vera pa je večno resnična; zato ne spada politika na prižnico." V 27 letih, odkar počiva škof Pogačar v stolnici, se je marsikaj izpremenilo, med drugim tudi to, da po nekod politika ni več tuja našim prižnicam. Ali je to veri v prid?

Škof Nagl, drugi protektor katoliškega Schulvereina. Koadjutor škof dr. Nagl, ki ga imajo Tržačani v dobrem spominu, je prevzel naslov drugega protektorja katoliškega Schulvereina na Dunaju. Kakor znano, je prvi protektor prestolonaslednik Frane Ferdinand.

Glasbeno-pedagoški kongres se vrši na Dunaju od 20.—23. aprila t. l. Tedaj ustanove zvezo glasbenih pedagogov za celo Avstrijo.

Klub slovenskih amater fotografov v Ljubljani. Kakor smo že poročali, priredi to društvo prvo svojo razstavo. Otvori se meseca maja t. l. v umetniškem paviljonu g. R. Jakopiča skupno z običajno "Spomladansko umetn. razstavo", na kateri bode poseben prostor določen za razstavo našega društva. Vse člane, ki se hočejo razstave udeležiti, vljudo prosimo, da nam to nemudoma javijo, da se jim potem pravočasno dopošljejo vsa tozadevna potrebna pojasnila. Pravico udeležbe na razstavi imajo le člani društva, zato se zaeno opozarja tudi vse ama, terje, ki še niso prijavljeni društvu in se žele razstave udeležiti kakor tudi biti deležni vseh udobnosti, ki bodo združene s to razstavo, da nemudoma javijo svoj pristop k društvu. Ker je to pri nas prva skupna umet. amater-fotografska razstava, je želeti, da bi se je vsi naši amaterji v kolikor mogoče polnem številu udeležili. Razstavljalcem kakor tudi društvenim članom so na "Spomladanski umet. razstavi" zagotovljene razne udobnosti. Prijave je pošiljati na društveni naslov "Klub slov. amater-fotografv" v Ljubljani.

Razgled po šolskem svetu.

— Žalostne šolske razmere na Hrvaškem. Znano je, da se nabaja na Hrvaškem radi finančno gospodarske podrejenosti Ogrski, ki požre največ dohodkov Hrvaške v razne t. zv. skupne namene, v nekaterih krajih celo čez 70 odstotkov analfabetov. Vzrok tem žalostnim razmeram so na eni strani siromašne deželne blagajne, na drugi strani pa razni madžaronski režimi, ki so še ta denar razsipali za kupčijo glasov pri volitvah. Radi tega se niso moge graditi niti šole, niti zboljšati učiteljem plače. Hrvaški učitelji so namreč slabše plačani, kakor najzadnji občinski sluga. Žalostne šolske razmere na Hrvaškem pojasnuje lahko novela o zvišanju učiteljskih plač, ki je ravno na dnevnem redu hrv. sabora. Od l. 1888. t. j., od zadnjega šolskega zakona do l. 1908/09 je naraslo število šoloobveznih otrok od 243.538 na 386.761, torej za 143.193 več. V tem času pa je bilo zgrajeno na Hrvaškem samo 317 novih šol z 1059 učitelji. Na ta način odpade na vsako novo šolo 450, na vsakega novega učitelja pa 140 učencev. Naravna posledica tega je bila, da je vkljub množitvi šol število otrok, ki niso mogli zahajati v šole, vedno bolj narasčalo, in sicer od 90.703 na 127.945. V enem deceniju je torej naraslo število analfabetov za 37.243. Res žalostne posledice gospodarsko-finančnega, kakor tudi političnega suženjstva!

— Statistika avstrijskih vseučilišč. Dne 1. januarja je bilo na praškem češkem vseučilišču vpisanih 4292 slušateljev, na praškem nemškem vseučilišču 1826. Statistika ostalih avstrijskih vseučilišč daje sledeča števila: Dunaj 9635 slušateljev, Inomost 1240, Levov 4797, Krakov 3051, Gradec 1988, Černovice 1159.

— Profesorji in dijaki na ruskih vseučiliščih. Ministrstvo za prosveto je ugodilo prošnjam 12 profesorjev moskovskega vseučilišča za vpokojenje. Kakor zatrjujejo, je z vseučilišč izključenih mnogo dijakov, in sicer v Petrogradu 67, v Moskvi 55, v Charkovu, Kievu in Varšavi pa 35 dijakov.

— Novo vseučilišče v Frankobrodu. V Frankobrodu ob Menu nameravajo ustanoviti novo vseučilišče, ki bo imelo tri fakultete: filozofsko, juridično in medicinsko. Vseučilišče bo otvoreno leta 1914.

— Boj zoper analfabetizem na Hrvaškem. Na Hrvaškem je ogromno število analfabetov. Tretjina vseh šoloobveznih otrok nima šol. Vojaških rekrutov je pa 72 odstotkov analfabetov. Predvsem je torej treba izboljšati ljudsko šolo. Kakor je razvidno iz statističnih podatkov, narašča število šol od leta do leta, vendar pa to število šol, kakor tudi število učnih oseb nikakor ne zadošča, da bi dobili vsi hrvaški otroci najprimitivnejše temelje kulture. Leta 1908—09 je bilo na Hrvaškem 98.010 otrok brez pouka, in veliko število šol ni moglo sprejeti vseh otrok. Da se temu nedostatku vsaj za silo odpomore, je ban dr. Tomašić dovolil, da se vzame iz izseljenškega fonda 300.000 K za podporo tistim občinam, ki neobhodno potrebujejo šol.

— Nova visoka šola za Nemce. Glavno vodstvo solnograškega visokošolskega društva omenja v neki okrožnici, da Gornje Avstrijska, Solnograška in Koroška, kjer je okroglo 1.400.000 Nemcev, nimajo nikake visoke šole, dočim jo dobi sedaj 700.000 Italijancov. Zato priporoča okrožnica, naj se za Solnograd zahteva osnutke reformne tehnične visoke šole. Kaj pa Slovenci?

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 616.	Kranjsko.	1—1
Na petrazredni ljudski šoli v Krškem, na trirazredni ljudski šoli v Boštanju, St. Rupertu in Tržišču, na dvorazredni ljudski šoli na Bučki in na enorazredni ljudski šoli v Svibnem se razpisuje učno mesto v stalno nameščenje.		

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 1. maja 1911.

Prošilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 23. marca 1911.

ZAHVALA.

Povodom nenadomestne izgube iskreno ljubljenega nepozabnega predobrega sina, odnoseno brata, gospoda

Slavkota Cepuder

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem najtoplejšo zahvalo za vse izrazne globokega sožalja. Osebito se zahvaljujemo tudi še prečistili duhovščini za tolažilo v bridkih urah, preblagorodnemu gospodu dr. Rusu za njegov poštvalni trud, pevskim društvom "Slavec" in "Glasbeni Matici", "Zvezdi" in cerkvenim pevkom in pevcom iz Bizovika, ljubljanskemu učiteljskemu društvu, slavnemu učiteljskemu mestni ljudskih šol, gg. stanovskim tovarišem, blagorodnim gg. pevcom za ubrane žalostinke, končno vsem darovalcem prekrasnih vencev ter vsem mnogoštevilnim prijateljem in dobrim znancem pokojnika, ki so ga obiskovali med boleznijo in tako pripomogli lažje prenašati udarec usode.

V Ljubljani, 27. marca 1911.

Cepuder Marija mati.